საქართველოს რესპუბლიკა

ფასი 50 კაპ.

ფელიეტონი პირველი

მთავრობის მოამბე

ეროვნული გაზეთი

№ 34 ხუთშაბათი. 5 ენკენისთვე 1918 წ. № 34

ამ ნომერში ეძვნი გვერდია

მთავრობის მოამბე ეროვნული გაზეთი
(ოფიციალური და არა ოფიციალური განყოფილებები)

„საქართველოს რესპუბლიკა“

ღირს ერთი თვით **10** მ., ცალკე ნომერი ყველგან **40** კაპ.

საველდებულო განცხადებანი დადგენილი ნიხრით, კერძო განცხადებანი შეთანხმებით.

გაზეთზე ხელის მოწერა მიიღება დილის **10—3** საათამდე.

(ბარონის ქუჩა № 6, ტელეფონი—1—82.

ხვალ, 5 სექტემბერს, დილის 12 საათზე, ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში გადახდილ იქნება ნახევარი წლის პანაშვიდი.

ნიკიფორე მარკოზის ძე კანდელაკის

სულის მოსახსენებლად, რასაც ვაუწყებთ ნათესავთა და ნაცნობთა შვილები: ვლადიმერ, ალექსანდრე, ნიკო, გრიგოლ და ოლღა კანდელაკები და მარბარე გვარჯალაძისა და სიმე კონსტანტინე გვარჯალაძე.

ვაჟთა და ქალთა გიმნაზია

ნ. გ. თევზაძის

უფლებიანი, ახალი ტიპის, 8 კლასის კურსი გაიხსნება წყალწყაროში.

ძველიას ქ., № 11.

ახლანდელ მიიღება ყველა კლასებში. საგნების სწავლება რუსულად. ქართველებისთვის—საქართველოს ისტორია და ლიტერატურა სავალდებულო საგნებია. მაგალითად სადამოობით, მოწაფეები მიიღებიან კანურჩევლად ეროვნებისა და ხნისა მოწმობებით ოსფერ კლასებში, ვისაც მოწმობა არ აქვს—გამოიცდიან. მეტუთე კლასში გამოიცდიან მიიღებენ ის პირნი, რომლებსაც გადაგვებული აქვთ უმაღლეს დაწყებითა სასწავლებელი ან სხვა მეოთხე კურსის სასწავლებელი. გამოცდები და განმეორებითი გამოცდები—26 აგვ. (ახ. სტილით). კანცელარია გაღებულია საღამოს 4—8 ს. გიმნაზია აძლევს მოწაფეებს უფასო სასუნთქ ადგილებს.

ეროვნული შეგდანილობა დაიწყო 2 ენკენისთვიდან.

50—8 გიმნაზიის გამგე ხ. ნ. შუბგინი.

სასურსათო საქმის სამინისტრო

იწვევს პირთ, რომელთაც შეუძლიან მოაწოდონ სამინისტროს რვაასი ათასი (800.000) ფუთი კრისტალური (მარცელოვანი) მარილი. ამის შესახებ მსურველმა უნდა შეიტანოს წერილობითი განცხადება სასურსათო საქმის სამინისტროს კანცელარიაში, არა უგვიანეს ამა წლის 5 სექტემბრისა შუადღის 12 საათისა. განცხადებაში უნდა იყოს აღნიშნული: 1. სახელი, მამის სახელი, გვარი და მისამართი მსურველისა. 2. მარილის ხარისხი და ალაგი მისი შესყიდვისა. 3. დროთ, თუ როდის იქნება შეტანილი მარილი. 4. ფასი „ფრანკოთ ვაგონი“ საქართველოს რკინის გზის. 5. პირობები ფულის გადახდისა. აგრეთვე მიიღება განცხადებები ნაწილობრივ, არა ნაკლებ 100.000 ფუთი მარილის მიწოდების შესახებ. ცნობებს პირობების შესახებ იძლევა სამინისტროს კანცელარიაში მიმწოდებელი განყოფილების უფროსი ადანია.

სასურსათო საქმის მინისტრი ლოგოთეტიანიძე.

3—3 მიმწოდებელი განყოფილების უფროსი ადანია.

5 ენკენისთვეს 1918 წ. იხსნება ახალი ელექტრო-თეატრი

„კინოტიტანიკი“

ჩერქეზიშვილის ქუჩა, № 93.

ჩერდება ტრამვაის ვაგონები: №№ 20, 3, 7, 6 და 11 ნახევალგეგმის.

ახლად გადაკეთებულ შენობაში არის დიდი დარბაზი, საკუთარი ელექტროენის სადგური და გერმანული სისტემის აპარატი „**ია**“. სურათების ჩვენების დროს უკ-ავს პიანისტი მოსკოვის კონსერვატორიისა. ეკრანზე იქნება ნაჩვენები პირველ ხარისხოვანი შინაარსიანი სურათები.

გამგეობა.

არსდება ამხანაგობა სახელწოდებით

„კავკასიის საზოგადოება მანუფაქტირის წარმოებისა“

ძირითადი თანხა 2,500,000 მან. წევრებათ ჩაწერა და აგრეთვე მიწოდება ყოველივე ცნობებისა ხდება გოლოვინის პროსპექტზე № 10 კანტორა „კომერსანტ“ დილ 9 საათ. ნაშუად. 2 საათ. და საღამოს 6—9 საათამდე. პროვინციებში გაიგზავნება საგანგებო პირი, თუ წინასწარ შესაფერი ცნობა მოვა ტელეგრამით მსურველებიდან. 4—3

სიღნაღის მაზრის ეროგის შემომღები კომიტეტი

აცხადებს, რომ მთელს მაზრაში საერთო-საარჩევნები მოხდება ენკენისთვის 15. სულ ასარჩევია 43 ხმოსანი. მაზრა გაყოფილია ხუთ საარჩევნო უბნად და ამარჩეველთა რაოდენობის მიხედვით ასარჩევია: 1) ქვემო მაჩხაანის რაიონში 17 ხმოსანი; 2) ბურჯაანის მხარეს 10 ხმ.; 3) ქოდალოს რაიონში 6 ხმ.; 4) ლაგოდეხის რაიონში 6 ხ. და 5) ქ. სიღნაღში 4 ხ. სახმოსნო კანდიდატების სია უნდა წარმოდგენილ იქმნას ქ. სიღნაღში, მაზრის ერობის შემომდებ კომიტეტში არა უგვიანეს ენკენისთვის 5-სა.

5—5 სიღნაღის მაზრის საერობო კომიტეტი.

ოფიციალური განყოფილება

ბრძანება

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის შრომის მინისტრისა.

1 ენკენისთვე, 1918 წ. ქ. თბილისი.

№ 7.

შრომის სამინისტროს მდივანი დოლიძე განთავისუფლებულია სამსახურიდან თანახმად თხოვნისა.

შრომის მინისტრის ამხანაგი გ. ერაძე.

ბრძანება

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის მთავრობისა შინაგან საქმეთა სამინისტროსი.

2 ენკენისთვე, 1918 წ. ქ. თბილისი.

№ 235.

დანიშნულ იქმნა: ელენა გიორგის ასული დიდებულიძე შინაგან საქმეთა სამინისტროს კანცელარიის თავისუფალი ქირით მოხელეთ.

დათხოვნილ იქმნენ: თანმდებობიდან და სამსახურიდან თბილისის გუბერნიის ბორჩალოს მაზრის კომისარი ივანე ანტონის ძე არონინიძე და შინაგან საქმეთა სამინისტროს კანცელარიის თავისუფალი ქირით მოხელე ნადეიდა მიხეილის ასული გრიგორიევა თანახმად მათი თხოვნებისა, მათგან უკანასკნელი 1 ამა ენკენისთვიდან.

შინაგან საქმეთა მინისტრის თანამდ. აღმ. გ. მახარაძე.

არა ოფიციალური განყოფილება.

თბილისი, 5 ენკენისთვე.

რუსეთში რევოლიუციის პირველ ხანაში საბჭოები წარმოადგენდენ რევოლიუციური დემოკრატიის მთავარ ორგანიზაციებს, რომელნიც განსაზღვრულ ლოზუნგების გარშემო აერთიანებედენ ყველა სასიცოცხლო საზოგადოებრივ ძალებს.

ამ ლოზუნგთა შორის პირველი ადგილი ეჭირა სრულიად რუსეთის დამფუძნებელ კრების მოწვევას და მთელი ქვეყნის ბედის მისთვის ჩაბარებას.

მაშინ საბჭოები დემოკრატიის დასაყრდნობი ორგანო, მისი ბასრი რევოლიუციური იარაღი იყო, რომლითაც იკვეთებოდა და იწყლდებოდა გზა დემოკრატიული რესპუბლიკის დამყარებისა და გამტკიცებისაკენ.

საბჭოები თამაშობდნენ რევოლიუციურ-შემაკავშირებელ როლს, ადევნებდენ თვალყურს რევოლიუციის მწყობრ მსვლელობას ყველგან, ებრძოდენ ყოველ მის ხელის შემშლელ პირობებს, მაშასადამე გაურბოდენ სამოქალაქო ომის ატეხას, ვინაიდან ეს მოაწყვეტდა რევოლიუციის დასუსტებას და დემოკრატიის დაშლას. მათ არ უნდა ჰქონებოდათ ხელში სახელმწიფოებრივი ძალა-უფლება და ორგანიზაცია, ასე იყო პირველათ.

მაგრამ ბალშევიკურმა სტიქიონმა დასძლია რევოლიუცია და მისი შემოქმედება.

საბჭოები გამოცხადდა ახალი ტიპის სახელმწიფოდ, რომლის ზევით და რომლის გარეშე სხვა არაფერი სახელმწიფოებრივი ორგანო არ უნდა ყოფილიყო. ერთად-ერთი ფორმა რევოლიუციური მთავრობის არის საბჭოები, რომლებმაც უნდა დასცენ ბურჟუაზიის ბატონობა და შეუდგენ სოციალიზმის დამყარების. ეს იყო ბალშევიკური შეხედულება.

ამის მიხედვით დამფუძნებელი კრების მოწვევა მეტ ბარგათ გამოაცხადეს, რადგან მას შეეძლო შეექმნა ახალი დემოკრატიული სახელმწიფოებრიობა, დემოკრატიული რესპუბლიკა, პარლამენტი, საერთოთ განხორციელებია პროგრამა მინიმუმი, ხოლო დემოკრატიული რესპუბლიკა და პარლამენტარიზმის დამყარება ბურჟუაზიული წყობილების გამგეობა, უკან დახევა და ხელის აღება ეწნებოდა პროლეტარიატს დიქტატურაზე, რომელიც საბჭოებში განსახიერდა და ანხორციელებს პროგრამა მაქსიმუმს.

ბალშევიკების ოქტომბრის აჯანყებამ ძალა-უფლება ლენინს და მის ამხანაგებს ჩაბარა და ამ ნიერათ წარმოიშვა საბჭოთა თვითმპყრობელობა, რომელიც დღეაც არსებობს.

აქ საბჭოები გადაიქცენ რადაც თავისებურ ბალშევიკურ სახელმწიფოდ, რომელმაც უარყო დემოკრატია და მისი იდეალები. საბჭოები დემოკრატიის და საყრდნობ ორგანოდან გადაიქცენ მის სამტრო დაწესებულებად.

დემოკრატია ხალხის მართვა-გამგეო-

ბას და მის ბატონობას მოაწყვეტს. ხოლო ბალშევიკურმა რეჟიმმა უარყო დემოკრატია, როგორც ხალხის ბატონობის და მართვა-გამგეობის პრინციპი. სწორეთ ამიტომ გარეკეს ბალშევიკურმა ჯარის კაცებმა რუსეთის დამფუძნებელი კრება, როგორც ხალხის სრული ნება-სურვილების გამომხატველი და დემოკრატიის მთლიანობის და იდეალების გამოსახულება.

ამნაირათ საბჭოთა თვითმპყრობელობა ანუ ბალშევიკური დიქტატურა გახდა არსებითად უმცირესობის ანტიდემოკრატიული დიქტატურა. ეს არის რუსეთის ცხოვრების უდიდესი წინააღმდეგობა, რომელიც რა თქმა უნდა ლენინის და ხხვა ბალშევიკურ ბელადების მოკლეთ თუ დაპრით არ გაოქმდება.

საჭიროა თვით ხალხმა, დემოკრატიამ აღადგინოს თავისი შელახული უფლებები, რომ ბალშევიზმის ფრაქციული თვითმპყრობელობა გაჰკრეს „ვითა სიხმარი ღამისა''.

ჩვენში საბჭოები შერჩენ თავის პირვანდელ, რევოლიუციის პირველ ჰერიოდში გამოსახულ დანიშნულებას.

ამაც იყო პატარ-პატარა ცდა, ბალშევიზმისებური ზრახვანი, რომ საბჭოები ამცდარიყნენ რევოლიუციონურ ორგანიზაციის გზას და დამზკავსებოდენ სახელმწიფოებრივ დიქტატურას.

მაგრამ ჩვენმა ალღოიანმა და გაწრთვნილმა დემოკრატიამ სწორი პოლიტიკური ხაზი აღო და გადაარჩინა მთელი ხალხი და თავისუფლება ბალშევიკურ განსაცდელს.

რაც ჯავქს დღეს ჩვენ საქართველოში ამ სწორი პოლიტიკის წყალობით გვაქვს. აქ საბჭოები არ დაუპრიდაპირდენ დემოკრატიას და არ ბოიხურეს სახელმწიფოში ცალკე სახელმწიფოდ დარჩენა.

პირ იქით, მათ, მთელი თავის პოლიტიკური ძალა და ორგანიზაციული ძლიერება დაუკავშირეს და დაუმორჩილეს საქართველოს დემოკრატიულ მთავრობას, რომელიც ეროვნულ საბჭოს ნდობა-მოსილებით მოწოდებულია დამოუკიდებლობის განმტკიცებისთვის და სახელმწიფოებრივ შემოქმედებისათვის.

ჩვენ ში ბოლო მოეღო ყოველგვარ მრავალფუფლებიანობას, მრავალ მართველობას და მთელი პოლიტიკური ბრძანებლობა ჩაბარდა საქართველოს ეროვნულ საბჭოს და მის წინაშე პასუხისმგებელ საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას. ჩვენი სახელმწიფოებრივობა უკვე შესდგა წესიერი განვითარების გზაზე, ვარდება თანდათან ნორმალურ კალაპოტში.

დემოკრატია ახლა გამაგრდა სახელმწიფოებრივ დაწესებულებებში და აქ აწარმოებს თავის საალმაშენებლო პოლიტიკას. მას ბევრი საშუშვევარი აქვს.

პირველ ყოვლისა მან უნდა იზრუნოს დამფუძნებელი კრების მოწვევისათვის. ამას ხელს უშლის აქა იქ დარჩენილი ანარქიული არევ-დარევა, რომლის ლიკვიდაცია სულ მალე უნდა მოხდეს. მაგრამ ჩვენ ყოველნაირათ მზად უნდა ვიყოთ დამფუძნებელი კრების მოწვევა არ დავაბანოთ და დემოკრატიული სახელმწიფოს კონსტიტუცია საბოლოოთ მივიღოთ.

მხოლოდ დამფუძნებელი კრება შეასწორებს და მოსპობს იმ უფლებრივ პოლიტიკურ ნაკლს, აუცილებლობით გამოწვეულს, რომელსაც თან ახლავს დღევანდელ ჩვენს წარმომადგენლობითი საკანონმდებელო დაწესებულებას—საქართველოს ეროვნულ საბჭოს, როგორც დროებით პარლამენტს.

იაპონია და მსოფლიო ომი

ჩვენ ვიცით, რომ იაპონია ამ ჟამად ძლიერ სახელმწიფოს წარმოადგენს, რომელსაც ახალ-ალ თვითმფლობელ [illegible] ამერიკული სიჩქარით განვითარება ვაკვირვებ-ბრეულვალისა.

ამნაირთა პირობებში მყოფი სახელმწიფო, ჩვეულებრივ, თავის ძველ ქერქში, ძველ სახელმწიფო საზღვრებში ვეღარ ეტევა, მას აქვს მტაცეც სურვილი უძლეველ სახელმწიფოს შემქმნელობა მიმართული და სკდილოს ეს სურვილი განახორციელოს უმთავრესად სამხედრო ძალის საშუალებით. აქ არც სამართლიანობას, არც სხვა რაიმე ჰუმანიურ აზრებს ადგილი არა აქვს. ძლიერი სახელმწიფო საზოგადოთ ასაბუთებს საზღვრების გაფართოების სურვილს ამა თუ იმ ზოგადი მიზეზებით, მხოლოდ ნამდვილად კი მას ამომქმედებს მარტოოდენ ეგოისტური თვისების სულისკვეთება.

რამდენათ უფრო შეგნებულია ერი, იმდენათ მისი პოლიტიკა უფრო რეალურ ნიადაგს ეძყარება და თავის შჩქეფარე, ენერგიულ ძალას ამგვარად მომწიფებული ერი დიდი სიფრთხილით და წინდახედვით ხმარობს.

ეს გარემოება ერთ წამსაც არ უნდა დავიეიწყოთ, როცა ჩვენ იაპონიის ამ ომში მონაწილეობაზე გვაქვს ლაპარაკი.

იაპონიის რეალური ინტერესები მოითხოვენ ვერმანიის ციხის ცინდაოს აღებას და მან კიდეკვაც მიიღო აქტიური მონაწილეობა ამ მიზნის მისაღწევად.

გარდააქცია რა ეს ციხე თავის საზხედრო ბაზათ და ამნაირად მიაღწია რა მას, რომ ზორეულ აღმოსავლეთში და ჩინეთშიაც ის გახდა ნამდვილი ბატონი, იაპონია სტოვებს თავის აქტივობას და ზორიდან უცქერის ოთხი წლის განმავლობაში ამ კაცობრიობის უდიდეს დრამას, რადგანაც მან იცის, რომ მისი რეალური სახელმწიფოებრივი ინტერესები უფრო უზრუნველყოფილი იქნებიან მაშინ, როდესაც ევროპის სახელმწიფოები ერთერთ ბრძოლის დროს სისხლისგან დაიწურებიან და დაუძლურდებიან.

იაპონიამ კარგად შეიგნო აგრეთვე ისიც, რომ ჩინეთი, თუმცა ამ უკანასკნელს მასთან ბევრი სადაო საკითხები აქვს, ევროპასთან ბრძოლის დროს იაპონის მხარეზე დადგება. ამიტომ იაპონია თანდათან უახლოვდება ჩინეთს და მასთან კავშირი ერთი ორად მაინც უფრო ძლიერდება. იაპონიას დიდ სასარგებლოდ მიაჩნია აგრეთვე ისიც, რომ ევროპის დაუძლურებასთან ერთად ითესება ევროპის სახელმწიფოთა შორის შუღლიანების თესლი, რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში არ მისცემს მათ საშუალებას, რათა ისინი შეერთდენ ერთ რომელიმე საერთო მტრის, ამ შემთხვევაში ყვითელი რასის წინააღმდეგ საბრძოლველად. ერთი გარემოება აწუხებდა დიდათ იაპონიას. ეს გახლდათ ჩრდილო-ამერიკის შეერთებული შტატების დაგვიანება ამ ომში მონაწილეობის მისაღებად და ჩასარევათ, ამერიკის დიდ რესპუბლიკასთან საბრძოლველად იაპონია დიდი ხანია რაც ემზადება.

ამიტომ ამერიკის დასუსტებაც იაპონიის დიპლომატიისათვის დიდმნიშვნელოვან მორიგ საკითხს შეადგენდა და შეადგენს. ამ ჟამად კი, როდესაც ყველა მისი პოლიტიკური მტერი სისხლისგან იცლება, იაპონია უდიდესად დაინტერესებულია ომის გაგრძელებაში.

აქედან ნათელი თავად ცხადია, რომ იაპონია აქტიურ მონაწილეობას არ ჩქარობს, ამაში ის არც არის დაინტერესებული, და ვინ იცის შეიძლება ახლანდელ მსოფლიო ბრძოლაში არ მიიღოს აქტიური მონაწილეობა. ომის გაგრძელების წინააღმდეგი მას არაფერი აქვს.

ამავე დროს ის შინ ეემზადება, რომ შესაფერი შემთხვევა არ გამოუშვას და ზავის ჩამოგდების დროს ან უფრო ადრეც თავის სახელმწიფოებრივი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება შესაძლებელ ჰყოს.

მაგრამ საკითხია, რა შეადგენს იაპონიის ამთავარს და უახლოეს მოთხოვნილებას.

ამ კითხვაზე პასუხი მოკლეთ შეიძლება მოიცრას.

იაპონიას აუცილებლად უნდა ზორეულ აღმოსავლეთში თავის ეხლანდელი ბატონობა საბოლოოდ განამტკიცოს, რაც მისცემს მას საშუალებას უფრო დიდ საშიშროებისა ენერგიულად შეუდგეს. ეს საშიშროები ამერიკის ჩრდილოეთ ნაწილი მიმართული და შეიძლება სულ ცოტა დროა საჭირო, რომ ჩვენ შეკვეთენთ მოწმენი დიდ წყნარ ოკეანეზე უდიდესი საზღვარ ბრძოლისა.

ბ.

საუბარი ა. მ ტობჩიბაშევთან.

ამ ჟამად თბილისში იმყოფება აღერბეიჯანის რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი ბ. ალი მარდან-ბეგ ტობჩიბაშევი, რომელიც ყველა იმ დიდ პოლიტიკურ დამოუკიდებულებათა გამოსარკვევად და მოსაწესრიგებლათ, რომელნიც არსებობენ ოთხთა კავშირის და აღერბეიჯანის და აგრეთვე ოვიეე აღერბეიჯანის და საქართველოს და არარატის რესპუბლიკის შორის.

ამნაირად ბ. ტობჩიბაშევის ხელმძღვანელობით აწარმოებს აღერბეიჯანი თავის პოლიტიკას ბერლინის, ვენის, სტამბოლის, სოფიის, თბილისის და ერევნის მთავრობათა წინაშე, რის გამო მის სტუდენტს, რომელნიც მან წარმოსთქვა ჩვენი გაზეთის თანამშრომელთან ბაასის დროს, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ეძლევა.

აღერბეიჯანი და საქართველო.

ჩვენ და საქართველოს შორის დამოკიდებულება თან და თან ირკვევა, განაცხადა ბ. ტობჩიბაშევმა, და ეს დამოკიდებულება, რასაკვირველია, მხოლოდ კეთილ-მეზობლური და ღრმა მეგობრული ხასიათისაა ისე, როგორც ეს წინეთ იყო. ქართველ საზოგადოებას და საზოგადო და პოლიტიკურ მოღვაწეთ კარგათ მოეხსენებათ, რომ ამ აზრის ვადეკი მუდამ წინეთ და ეხლაც ღრმათ ვარ დარწმუნებული, რომ ამ ორ მეზობელ შორის სხვა გვარ დამოკიდებულებას ადგილი არ უნდა ექნეს. დიდი სიამოვნებით აღვნიშნავ იმ გარემოებას, რომ ჩვენ და საქართველოს რესპუბლიკის შორის იმისთანა დიდ საკითხებში, როგორიც არიან საკითხები ბონების და არბიტრაჟის შესახებ, შეთანხმება უკვე მოხდა, რაც, რასაკვირველია, სხვა ნაირად არც შეიძლებოდა წარმოგვედგინა...

ტრანზიტნის სარსული და სტამბოლის მიმავალი კონფერენციები.

უნდა იქმნას გულახდილად ნათქვამი, რომ ტრანზიტნის კონფერენციის ოთხ მოხდა დიდი შეცდომა, რომლის გასწორება აუცილებლად მიმაჩნია. ამ კონფერენციაზე არ იყო ნაოლათ წარმოდგენილი და განმარტებული ის თუ რა შედეგი მოჰყვებოდა იმ პოლიტიკურ ნაბიჯს, რომელიც შეუთაკეოფდა საქართველოს მის ტერიტორიის ჩამოგლეჯით. სრული იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ სტამბოლის კონფერენციაზე, რომელიც, ჩემი ცნობათ, თუმცა ჯერ არ დაწყებული, მაგრამ ახლო მომავალში შესდგება, ეს შეცდომა ეხლა გასწორდეს. არ მაქვს სრულიად განზრახვა გავაზვიადო პრიადი ფაქტორის მნიშვნელობა, დაასრულა ბაასი ამ საკითხის შესახებ ბ. ტობჩიბაშევმა, მაგრამ ჩემი აქაური მეგობრები მარწმუნებენ, რომ შეიძლება ეს შეცდომა თავიდან აგვეცილებია, რომ საწყალება გვქონნოდა იმ ჟამად ტრანზიტნის კონფერენციას დაფრიბოდით.

ოსმალეთი და აღერბეიჯანი.

ხმები იმის შესახებ, ვითომც ოსმალეთი იყოს დღეს მბრძანებელი ბატონი აღერბეიჯანისა და ვითომც ეს უკანასკნელი, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო, აღარც კი არსებობდეს, სულიად არ შეეფერება სინამდვილეს. ჩვენ, როგორც ეს ყველამ იცის, არ გვყავდა რეგულიარული ჯარი ამ სტატუის იმ მნიშვნელობით, როგორც ეს იყო მაგალითად საქართველოში. ამიტომ ჩვენ დაუთმეთ მხოლოდ რკინის გზის დაცვის საქმე ოსმალეთს, რომელიც ამ დახმარებას გაგვიწევეს მხოლოდ ამ დრამდე, სანამ ამას აღერბეიჯანის საერთო პოლიტიკური გარემოება მოითხოვს, ჯოლიდ ჩვენ სხვა რომელიმე შინაურ საქმეთა არეკვას. ოსმალეთის მხრით, რომელსაც აღერბეიჯანის რესპუბლიკის, როგორც დამოუკიდებელი სუვერენული სახელმწიფოს უფლები შეეხება, დღემდე არ ჰქონია და არც შემდეგში ექნება აღგილი.

ჩრდილო კავკასიის მუსულმანები.

ამ კითხვის შესახებ მხოლოდ ის ითქმის, რომ ჩრდილო კავკასიის მუსულმანები შეადგენენ, უთუოდ, ერ მეცხოვრე მუსულმანების დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა კავშირს. ამას მოითხოვენ იქაური მუსულმანები და, უნდა ვიფიქროთ, კიდევაც მიაღწევენ თავის მიზანს.

ბაქოს ფრონტი.

ბაქოდან მე სამ კვირაზე მეტია რაც წამოვედი და ამიტომ არ მაქვს საშუალება ჩემი აზრი გაუზიარო საზოგადოებას მის ეხლანდელ შინაურ ცხოვრების შესახებ. მხოლოდ ერთი კი გადაპრით ითქმის: მე მაქვს სახეში ის, რომ ბაქოს აღების დრო სულ ახლო მოსალოდ საქმეა. ოსმალეთის ჯარი ისე არტყია ბაქოს ბაქოს და იმ სიმორეზე სდგას მასზე, რომ თუ არა ქალაქის დანგრევის და ნავთის წყაროების განადგურების შიში, სხვა არაფერი მიზეზი არ არსებობს მისი აღების დაგვიანებისათვის.

პრესის მიმოხილვა.

ამერიკაკავკასიის ქალაქია კავშირის ყრილობის შესახებ, რომელიც უნდა გაიხსნას თბილისში, „ერთობა" სამართლიანად სწერს:

„ჩვენ დიდი მოწონ ვართ შეერთების, გაერთიანებული მუშაობის, შეთანხმებით სამეურნეო და სახოგადოებრივ საქალაქო საქმეთა მოწყობის, მაგრამ ამ ჟამად ეჭვი გვეპადება, [illegible] შეერთების შესაძლებლობაზე.

გარდა იმისა, რომ დღეს დღეობით პოლიტიკური ატმოსფერა სამ მეზობელ სახელმწიფოებ შორის გაშშენდილი არაა, მათი პოლიტიკური ფიზიონომია, მისწრაფება მიდრეკილებანი სხვა და სხვა გზით მიმართ

ენენ. და ეს კი არ შეიძლება დიდ დამაბრკოლებელ მიზეზათ არ დარჩეს ქალაქთა ინტერნაციონალურ შეერთებისათვის.

საერთაშორისო კავშირს სხვა მიზეზები და კონსტრუქცია აქვს, ვინმემ შინაგან, ერთ სახელმწიფოს ფარგლებში მყოფ თვითმართველობათა კავშირს. ■

მხოლოდ ბრმას, ან გარეშე მიზნებით გატაცებულს შეუძლია იფიქროს, რომ ქალაქები არსებითად მოაბრუნებენ სახელმწიფოებრივ გაერთიანების მოწყობას, თუ პოლიტიკური ინტერესი ამ სახელმწიფოებისა არ ეეუბება ერთმანეთს.

დემოკრატიული საქართველო, დაშნაკცუთა სომხეთი და ბეგების აღერბეიჯანი—ჩვენ ვლაპარაკობთ ოფიციალურ სახელმწიფოებზე—ამ მხრით მეტად ჭრელ ნიადაგ წარმოგვენენ.

ჩვენ პირველ და აუცილებელ საჭიროებათ მიგვაჩნია სახელმწიფოს შიგნი ყველა თვითმართველობანი შეკავშირება, რომელსაც შეძლება ექნება თვითმართველობის იურიდიულ და ეკონომიურ არსებობის პირობებზე გაუმჯობესებას ხელი შეუწყოს. მაგრამ ამა ოდნავადაც არ გვინდა ხელი ვკრათ სახელმწიფოთაშორისო კავშირს. იგი შეიძლება ეს სასურველიცაა, რამდენადაც საერთო ენა და საერთო სამოქმედო პირობები გამოიძებნება. ჩვენ ასეთ კავშირსაც დიდ მნიშვნელობას ვაძლევთ, მარა არა პოლიტიკურს. ბალოლობ იქნებოდა გვეფიქრა, რომ თვითმართველობათა ეკონომიური და სხვა კავშირი გახდება საძირკველად სახელმწიფოთა გაერთიანებისა.

ქალაქებისთვის საკმარისია თავის თვითმმართველობის საქმეების მოწესრიგება და ამ მხრით სარგებლობის მოტანა. გაერთიანება სახელმწიფოებისა კი შეიძლება მოხდეს—თუ იარაღით დაპყრობას არ მივიღებთ მხედველობაში, მხოლოდ პოლიტიკურ და სახელმწიფოებრივ ინტერესთა სოლიდარობით.

ეს კი არის საკითხი ყველა მეზობელ სახელმწიფოთა დემოკრატიისა თუ იგინი გამდებნენ ყველა სახელმწიფოში მატონი თავის ბედისა—გაერთიანებასაც ამა თუ იმ სახით—წინ არაფერი დაუდგება.

ამ რიგათ ქალაქთა კავშირმა უნდა ხაზი გაუსვას თავის სამოქმედო ასპარეზს და იგი შეჭნილ პოლიტიკურ პირობებს შეუფარდოს. მხოლოდ ამით მოიტანს ყრილობა ნამდვილ, რეალურ და არა ყველა ახლად აღმოცენებულ სახელმწიფოებისთვის ოპოზიციაში ჩადგომით და გარეშე სახელმწიფოს ქვეშ გაერთიანებისკენ მისწრაფებით.

* * *

ოსმალეთის მთავრობის მანიფესტს, რომლითაც იგი აცნობებს ცენტრალურ სახელმწიფოებს, რომ ყარსის, არტაანის და ბათუმის ოლქების მცხოვრებლებმა სურვილი განცხადეს ჩვენს სახელმწიფოსთან შეერთებისაო, ვერასოდეს ვერ შეურიგდება ქართველი ერის და დემოკრატიის გონება. ვერ შეურიგდება იმიტომ, რომ ისეთ წესით მომზდარი რეფერენდუმი, როგორიც მოახდინა ოსმალეთმა ყველასათვის მიუღებელია. თავის დროზე ჩვენმა მთავრობამ და გერმანიაში მყოფ საზეიმო დელეგაციამ ამ მანიფესტის გამო სასტიკი პროტესტი განაცხადეს.

ამავე მანიფესტს ეხე-და ახალი უპარტიოთა გაზეთი „გრუზია".

„ოსმალეთმა ძალით ჩამოგლეჯილ პროვინციებში უგვანოდ შეთითხნილი პლებისციტი მოახდინა და ეხლა აცხადებს, რომ ერთებს საქართველოს ტერიტორიის ძველ ნაწილებს.

ასეთ აქტებს ჩვენთვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვთ.

ვიდრე საქართველოში იცხოვრებს უკანასკნელი ქართველი, საქართველო არ შეურიგდება ამ ადგილების დაკარგვას. ჯერ კიდევ არ არის დაგვიანებული. კონფერენცია წინ გვიდევს და ოსმალეთმა ანგარიში [illegible]

ეს ოლქები საქართველოს ნებით უნდა დაბრუნონ.

ამას მოითხოვენ თვით ოსმალეთის ინტერესები".

უკანასკნელად მიღებული ცნობა ლენინის მძიმედ დაჭრის შესახებ დიდ ყურადღებას ჰპოებს ადგილობრივ პრესაში.

„ტრუდოვოე ზნამია" ამ ტერორისტულ აქტის შესახებ სწერს:

„ჩვენ არა გვიხარიან-რა და არც არას ვეიტხავთ. ლენინის დაჭრა დიდი პოლიტიკურ მნიშვნელობის აქტია და ძნელია ამ ჟამად იმის წინასწარმეტყველება, თუ რა საბოლოო შედეგი მოჰყვება მას. მახლობელ შედეგად კი ამ აქტს მოჰყვება უსასტიკესი სახელმწიფოებრივი ტერორი ბოლშევიკების მხრივ. კრეტინურ დაენენებით ისინი ყველაფერს ბურჟუაზიას აწერენ და ამ აქტში ინგლისის საკრებულო სახლის მონაწილეობასაც კი ჰხედავენ. მოსისხლე ოინბაზები ახალ საშინელებით იმუქრებიან, მაგრამ ჩვენ გვწამს, რომ ამთ დასასრული მოახლოვდა, მათ შემდეგ დაიწყება რუსეთის აღორძინება.

ამავე ამბავს ეხება ქართველ სოციალისტ-რევოლიუციონერთა ორგანო „შრომა", რომელსაც ამ აქტის შემდეგ ერთობ „საშინელი პერსპექტივა" ეხატება:

„როგორც სჩანს რუსეთის ინტელიგენციის ბრწყინვალე ისტორიაში იწყება შავი სტრიქონები: შურის ძიება და ტერორი. სისხლში დასამარებენ თავისუფალ რუსეთს.

ეროვნული საბჭო

საშუალათი, მარიანოგზისთვის 6. სხდომა 30-27-ი. თბილისი, სასახლე.

თ ა მ ჯ დ ო მ ა რ ე. სიტყვა ეკუთვნის საბჭოს წევრ. ივ. გობეჩია.

ივ. გ ო ბ ე ჩ ი ა. (ს. რ.) სოციალისტ-რევოლუციონერების აზრით საერობო არჩევნები უნდა გადავლენდეს. ჩვენც ვგრძნობთ, ვიცით, რომ საერობო დებულება ძრ არის უნაკლულო. ბევრი შესწორება შეიძლებოდა შეგვეტანა, რომ გვქონდეს ამისთვის თავები და წესები. მიუჯდებოდით და შევიმუშავებდით ამ კანონ-პროექტს.

მაგრამ სწორედ, რომ არ იცდის ანარქია. სწორედ რომ ჩვენი მდგომარეობა მოითხოვს დაუყოვნებლივ მოეწყოს თვითმმართველობანი სოფლად.

თქვენ წარმოიდგინეთ რუსეთშიც ასე ლაპარაკობენ ჯერ დამფუძნებელი კრების მოწვევა ნაადრეადაო და როცა შეიკრიბნენ მაშინ კიდევ კრება გარეკილ იქნნა ბოლშევიკების მიერ.

შესაძლებელია ჩვენც ასე მოგვეიდეს.

მიზეზი ანარქიისა ის არის, რომ ადგილობრივ ვერ მოგვიწყვია ჩვენი საქმეები.

ყოველად შეუძლებელია ცენტრიდან მოეწყოს: გზები, სკოლები, საავადმყოფოები და ყოველივე ის, რაც ასე საჭიროა დღეს სოფლისათვის.

სახელმწიფოს ხარჯი უნდა. სოფელმა უნდა იცოდეს ეს ხარჯი.

აქ შეეხნენ აღმასრულებელ კომიტეტებს. ილაპარაკეს მათ წინაღმდეგ: აღმასრულებელი კომიტეტი—რევოლუციის წარმომადგენელია და რევოლუციას ემსახურებოდა. მათ პირნათლად შეასრულეს თავიანთი დიდი როლი და დანიშნულება წინაშე ხალხისა და რევოლუციის მონაპოვართა გამტკიცების საქმეში. და თუ ეხლა დაკარგეს გავლენა, ეს იმიტომ, რომ რეკოლიუციურ მონაპოვართა გამტკიცება ოპეკას არ ითხოვს. ეხლა მაზრა მოითხოვს სულ სხვა სამაზრო ერობის მეშობას. სოფელი როცა ერობა უკვე ფეტენდ იქცეა და ხალხი შეიგნებს ამის ანიშნელობას იმდენ თანხას გაიღებს, რომ შესაძლებელი იქმნება წესიერი ცხოვრების მოწყობა, ანარქიის მოსპობა. ჩვენ გვეუბნებიან, რომ ეს საერობო დებულება ნაჩქარევი არისო, რომ შეგვიძლიან გადავშნეყოთო და სხვა—ეს მართალი არის, მაგრამ მე მიკვირს როდესაც ეროვნულ დემოკრატიული ფრაქცია ამას ამტკიცებს. ერთი თვალსაჩინო წევრი ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიისა ამ ერთი თვის წინად ბრძანებას გზავნიდა სოფლად მხურვალე მონაწილეობა მიიღეთ ერობის არჩევნების მოწყობაში და ჩქარა მოაწყეთ ერობაო. და აი ეხლა ამავე ჯგუფიდან გამოდის საბჭოს წევრი და აცხადებს, რომ ერობა ნაჩქარევი არისო. სჩანს რომ მაშინ საკერობო მიაჩნდათ ერობის შემოლება და დღეს კი რაღაც მიზეზების გამო წინააღმდეგნი არიან მის შემოღებისა და მოითხოვენ არჩევნების გადადებას.

ამას გარდა როცა სიწყნარე დამყარდება, სრული სიმშვიდე იქნება მაშინ, შეიძლება კიდევ შეკითხვა შემოტანონ, საჭირო არის თუ არა სამაზრო საერობო თვითმართველობა, გავიაქმეთო.

უნდა მოგახსენოთ, რომ სწორედ ამ სიწყნარის დასამყარებლად არის საჭირო ერობის შემოღება. აქ მიუთითეს იმ გარემოებაზე, რომ ეხლანდელი საარჩევნო წესი არ იძლევა იმის გარანტიას, რომ არეული იქნებიან ის პირნი, რომლებიც გაკეთებენ საერობო საქმეს.

საკვირველია, როდესაც სწენობენ ყველა სისტემაზე პროგრესიულ და დემოკრატიულ სისტემას. ამას სჩადის სწორედ ის ჯგუფი, რომელიც 1916 წელს საერობო თათბირზე მბარს უქერდა 80-ან წლების ერობის შემოღებას. მაშინ ალბად ეს ჯგუფი ამას იკეადა თავად აზნაურთა სასარგებლოთ. რაც უნდა ნაკლები იყვეს ამერიკა-კავკასიის სეიმის მიერ მიღებული დებულებანი შესახებ საერობო დაწესებულებათა ამიერკავკასიაში და სასოფლო სამაზრო და საგუბერნიო საერობო ხმოსნების არჩევნისა, მაინც ეს არჩევნები უნდა მოხდეს. ასე თუ ისე მაზრის სათავეში უნდა ჩადგნენ ისეთი პირები, რომლებიც თვით გაუძღვებიან ადგილობრივ საქმეებს.

აქ სთქვეს, რომ ეხლანდელი სისტემა არჩევნებისა არ არის დამაკმაყოფილებელი, იმიტომ რომ არჩევნებში პარტიულ სიებით გამოვიდვართ და სულეთესო პირები საერობო საქმეებისათვის მიუზადებელი ერობის გარეშე რჩებიან.

ეს ტყუილია. თუ კი სასარგებლო პირები უპარტიონი არიან და მათ მოითხოვეს საერობო საქმეებში მონაწილეობის მიღება მათ შეუძლიანნი უპარტიო სიით გამოვიდნენ. მაგრამ ის კი, რომ „უკარძლოო პოლიტიკურ პარტიის თვის სიით გამოვიდეს-ეს შეუძლებელია. ასეთი პრეკენდენტი დემოკრატიულ სახელმწიფოში არ ყოფილა.

რაკი ყოველ უპარტიო ჯგუფს შეუძლიან არ შეურთდეს არც ერთ პოლიტიკურ პარტიას და ცალკე საარჩევნო სიით გამოვიდეს—მე დარწმუნებული ვარ, თუ ხალხი დარწმუნებულია რომ სწორედ ამ უპარტიო ჯგუფის მიერ წარმოდგენილ სიაში აღნიშნულ პირებს შეუძლიანთ მოაგვარონ საერობო საქმეები—ხმას უეჭველად მათ სიას მისცემს. მაგრამ თუ ხალხმა მათ ხმა არ მისცა, არავინ გაიკვანძა. მათგან, მაშინ ჩვენის ღრმა რწმენით, ხალხს უნდა მივანდოთ თავისი ბედი.

აი მოკლედ ის დებულებანი, რომელთა აღნიშვნა მინდოდა. მე აქ ჩვენი ფრაქციის სახელით, სავსებით ვეთანხმებით თვით-მმართველობის კომისიის დადგენილებას, რომელიც უარჰყოფს ეროვნულ დემოკრატების წინადადებას.

თ ა მ ჯ დ ო მ ა რ ე. სიტყვა ეკუთვნის საბჭოს წევრს რაფდენ არსენიძეს.

რ. არსენიძე. (ს.-დ.) მოქალაქენო! მე ყოველ შემთხვევაში ბოდიში უნდა მოვიხადო საბჭოს წინაშე, რომ ასეთ უმნიშვნელო რაღაზე უნდა შევეჩერო თქვენი ყურადღება, მაგრამ ხანდისხან თვით უნიშნეველო ფაქტის აღნიშვნაც საჭიროა. ეროვნულ-დემოკრატებს შემოუტანიათ წინადადება, როდესაც თითონ საკანონმდებლო წინადადებას უწოდებენ, თუმცა უნდა მოგახსენოთ, რომ მას სამისო ნიშნეველიც არა სცხია. განვიხილოთ ეს საკანონმდებლო წინადადება, რომელიც წარმოდგენა ჩვენმა ერთად-ერთმა სახელმწიფოებრივმა პარტიამ. პირველი მეხლი ამ წინადადებისა ამბობს: დაევალოს მთავრობას ანარქიის გამო დროებით საერობო არჩევნების გადადებაო. ეს მეხლი თუ იგი საკანონმდებლო წინადადების მეხლად ჩაითვლება, უნდა ეხებოდეს პირდაპირ აღმასრულებელს ამ მეხლისას. ასე, გამოთქმა კი, რომ „დაევალოს მთავრობასო" თითქოს მას კიდევ ვიღაცამ უნდა დაავალოს და არა პარლამენტმა—ხომ მიუღებელია. არც ის შეიძლება, რომ პარლამენტმა დაავანონოს: „საერობო არჩევნები ანარქიის მოსპობამდე არის გადადებულიო". მაგრამ ეს კიდევ არაფერი, ვნახოთ ახლა მეორე მეხლი.

მეორე მეხლი ამბობს: დაევალოს თვითმმართველობის კომისიას გადასინჯვა და შესწორება ამერიკავკასიის კომისარიატის მიერ დამტკიცებულ დებულებათა, შესახებ საერობო დაწესებულებათა ამიერკავკასიაში და სასოფლო, სამაზრო და საგუბერნიო საერობო ხმოსნების არჩევისა. ეს მეხლი უნდა განიხილოს თვითმართველობის კომისიამ და დაადგინოს: შენი პირიმე დამავალეთ, რომ როგორმე დამავალოს ამერიკავკასიის კომისარიატის მიერ მიღებულ და დამტკიცებულ საარჩევნო დებულების გადასინჯვა და შესწორებაო. ინ თქვენ ბრძანეთ განა შესაძლებელია ასეთი საკანონმდებლო წესის მიღებაზ? ხომ არსებობს წესი ჩვენს პარლამენტში, რომლითაც ჩვენ კანონებში ამა თუ იმ დადგენილებას, ან თუ რისიმე დაკანონება გვსურს აქანა უნდა დავაკანონნოთ და ამას ნამდვილ კანონის სახე უნდა მივცეთ.

მე კიდევ ბოდიშს მოვიხდი, რომ ასეთ უმნიშვნელო ფაქტზე შევჩერე თქვენი ყურადღება, მაგრამ რა უყოთ როდესაც ჩვენში ერთად-ერთი სახელმწიფოებრივი პარტიაა და ასეთი არა სახელმწიფოებრივი საკანონმდებლო წინადადება შემოაქვს. ეს არ შეეფერება ჩვენს საბჭოს. ეს არის თავის-თავის სასაცილოდ გდება.

რაც შეეხება იმ დიდ ლექციას, რომელიც წაიკითხა აქ საბჭოს წევრმა ბატონმა ასათიანმა—მე არაფერს მოგახსენებთ. ის ბევრი იყო მეცნიერული და ბევრიც არა მეცნიერული. მან თავის სიტყვაში ბევრი ისეთი კითხვა აღძრა, რომელიც საბოლოოდ არ არის გადაჭრილი, მაგალითად, როგორი სისტემა უნდა იყოს არჩევნებისა—პროპორციით თუ პერსონალური, საჭიროა ცენზი თუ არა და სხვ. ამიტომაც მე ვფიქრობ, რომ კარგად მოიქცა პრეზიდიუმი, როდესაც მან ეროვნულ-დემოკრატების ეს საკანონმდებლო წინადადება გადასცა თვითმართველობის კომისიას, როგორც მასალა. ეს უბრალო მასალაა იმის დასამტკიცებლად თუ როგორ მოღვაწეობენ ჩვენში პოლიტიკური პარტიები. მას სხვა არაფერი მნიშვნელობა არა აქვს.

თ ა მ ჯ დ ო მ ა რ ე. სიტყვა ეკუთვნის საბჭოს წევრს დავ. ჩიქოვანს.

დავ. ჩ ი ქ ო ვ ა ნ ი. (რად.-დემ.) ბატონებო! საერობო არჩევნების გადადების მოთხოვნა ნორმალურ პირობებში მართლაც ბოროტება იქნებოდა, მაგრამ დღეს არის განსაკუთრებული პირობები და ეს პირობები მოითხოვენ ახგარშის გაწევას.

მე არ შევეხები იმ ფორმალობას, რომელიც არსენიძემ ახგა.

მაგრამ საკითხი საბჭოს წინაშე კოსკრეტულად დასმულია და მე საჭიროდ მიმაჩნია ჩვენი მეგზეულება გამოვსთქვათ ამ საკითხის შესახებ.

დღევანდელ პირობებში აუცილებელია საერობო არჩევნების გადადება.

აქ ბატონმა ასათიანმა მოიყვანა საბუთი მოიყვანა იქის სასარგებლოდ, რომ აუცილებელია საერობო არჩევნების გადადება.

მე შევეხები ძმოლოდ იმ მოსაზრებას, რომელიც მოჰყავს ადგილობრივ მართველობის და თვითმართველობის კომისიის წარმომადგენელს. მოსმენილ ელლა განაცხადა კომისიის აზრი. ძმ სთქვა, რომ ერობის მემოღება საჭიროა ანარქიის მოსასპობადო, ახარქია მძეგმეთარეს და ამიტომ უნდა მეძოვიღოთ ერობა, მაგრამ თუ ერობა მოსპობს ანარქიას არ ვიცი და ამაში ხება მიბმიდეთ ეკვი მეძოვეტახოთ.

მაგრამ ეროს, ეროი საკითხი, რომელიც წესიერად გადაწყვეტილს მართალ მეუძლიან მოსპოს ანარქია. ეს საკითხი ერის მიწის საკითხი. სანამ გლეხკაცი არ არის დაკმაყოფილებული მეუძლებელი ეროობის მემოღებაზ. სოფლად უკმაყოფილების, ანარქიის მოსპობა. სოფლად ორავითარი ეროობა ეროობა და გაგვეკეთა ეროობის შესახებ. გლეხკაცს წარმოდგენაც არა აქვს ეროობაზე. და აქ რომ სთქვეს სოფელი მოითხოვეს ეროობასო არ არის მართალი (რ. ივანიცკი: არსენიძეს მაგრე არ ჰგონია).

ეი აქ რომ ეთქვათ: ანარქიის მოსასპობად მიწის ოეფოოთის გამბორკელება აუცილებელიაო, ეს მისაღები იქნებეა.

რაც შეეხება ეროობას, იგი ჩვეს ნორმალურ პეროობებში უნდა მემოვეღოთ.

მე არ მეკვიდები იმას, მეეფეერება თუ არა ეს ეროობა ჩვეს სოფელს, მაგრამ შეიძლება ეს ერთი ექსპერიმენტი კიდევ უნდა გადაიტანოს ჩვენმა ხალხმა, ეიგოოა ჩვეს ან შეგვიძლიან იმ ეროობეა. თქვენ იცით რომ საერთო ძოოითად ფეტენდეებება ამეიერკავკასიაში საეროობო დაწესებულებათა და სასოფლო, სამაზრო და საგუბერნიო საეროობო ხმოსებეის აეერჩევნის შესახებ — ძოამეკვა ალოსკვეოი განხარტეება. დღეს რომელი განხარტეებას უნდა გაეეწოოს ახგარიშში, რომელი დეეულეკანა საგალდებულო ალლახმა უწყნს. ეს ხოდ ვიცეთ, რომ ჩვენ საერთოდ ძიეებული წესდება არა გვაქს ის რაც ბრძანდა გოეეეიან, რომ შეუძლიან რომელიმე ჯგუფს პეროსონალურად გაიეკანოს რომელიმე პირი თავის სიიანნ—დღეს შეუძლებელია და ასე არ ხდება. როდესაც საერთო დაკანონებული წესი არ არის განა შეიძლება არჩევნები მოხდეს წესიერად.

ჩვენ დგვგრრა ერთი მემკვიდრეობა, რაც რუსეთში შემოლებეეა და რაკ ამიერ-კავკასიაშიც გადმოვიტანეეთ. იგი ჩვენშიც ცნობილია როგორც ეაკლესეი დემოკრატიული რაბ. ჩვენშიც მიღებულია ის სისტემა. რომლითაც მოხდა არჩევნები დამფუძნებელ კრებისა. საარჩევნო სისტემის მთავარი დემოკრატიული მოთხოვნილება ის არის, რომ ამომრჩეველს ანა ეაჩეოეს საშეალება ყოველი სია ჰქონდეს თავალ წინ.

აქ იტყვიან: რა დროს ეგ არის, ანარქიაო,—მაშინ, ბატონებო, ნუ მოაგხენინთ არჩევნებს. ჩვენ აკი მოგახსენეთ, რომ არჩევნები ნორმალურ პირობაში უნდა მოხდესო, ჩვენ თუ მოწადინებული ვართ ხოლმე რეფორმა წესიერად განვახორციელოდთ—ამისათვის ყველა პარტიამ უნდა მიიტანოს სია, გასწიოს აგიტაცია. ან და მთავრობამ თვითონ უნდა მიიღოს ყველა სიები და ამომრჩეველს დაურიგოს არჩევნების წინ.

დღევანდელ პირობებში კი ყოველად შეუძლებელია არჩევნების მოხდეესა. ვინ იცის რას მოგვიტანს ასეთ პირობებში მომხდარი არჩევნები.

არჩევნების გადადება კი მგონი დიდი ბოროტება არ იქნებეა.

თ ა მ ჯ დ ო მ ა რ ე. სიტყვა ეკუთვის საბჭოს წევრს ალექსანდრე ასათიანს.

ალ. ა ს ა თ ი ა ნ ი. (ერ. დემოკ.) ბ. არსენიძე მოვალე კომისიის თავმჯდომარეა და ეთ მორის იურიდიული კომისიის. მას ჩვეულებად გადაეეცა თავის მოწინააღმდეგთა ყველა სიტყვებისა და წინადადებების იურიდიული და ფორმალური მოსაზრებებით დაწუეება და ყოველთვის უსაფუძვლო. ეხლაც ბეეიტკიცებს—ეასასაკეფოებეეა ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქციის წინადადება. ამ წინადადებას ისინი საკანონმდებლო წინადადებას უწოდეენ, მაგრამ ეას კანონმდებლობა-ისა და კანონის აოავიკ-ოი მიშას-წყალი არა აქვსო.

ოოგორც სჩანს, სამწუხაროდ, იურიდიული კომისიის თავმჯდომარე ეოოეკ ეოოთანეეში ტეტეებეს: კანონს, კანონ-პროექტსა და საკანონმდებლო წინადადებას. საკანონმდებლო წინადადებეა არ ოოეი არც კანონი და არც კანონ-პროექტი, ოოამედ ძმოლოდ წინადადებეა კანონეის, ეი კანონიეო საფუძველზე მექმნილ ეეეულეეოოე ძდგომაოეოოის ტეტკლისა, მეტეოეის თუ გაეექმეეი ტყაეეე და ოო საკეოოეეელია ეოსთვის სოოელიან ეო ოოეის საკვალდებულო ეი ფორმალური ატრიბუტები, ოოამელნიც კანონს ანასიიაოეეს. ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქცია ეოითხოოეს, ოოო მეტეოდეს საეროოო ორეეკეები, ოო�ელსაც ძთავეოოეა ანდეს კანონეიეოოდ ოაქეანდ, ოამდეადად საეკოოდ ძიეღო ამიერ-კავკასიის სეიმისა და კომისარიატეა გამოკეეტული დებულებები ეოოანეი ძესაიეე. ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქცია ეოითხოოეს აგოოკეკ, ოოო გადასინჯულ და ძეკკლილ ოეკეთეს თვით საეოოობო კანონი და ოასაკკეოოველია ასეთი წინადადება ეო.-დემ. ფრაქციისა არის სწორედ ის საკანონმდებლო წინადაადება, ოოამეესაკ ეასეოეეეეეს ეროოეეეს ეო.-დემ. ოეოეკ. ფოოკ. წინადადებას ეოოკეთეთად, ოეედა ალეეანეეო, ოოო წინადადებეი წინადაადდგ აქ ვეოოავეთარი საბუთი ვერ ეოოეკვანეეს.

სოციალისტ-ოეეეოლეკეეიონერთა ფარმომადგენელეს ოოო რაა ეკკეოოს: ამ ერთი თვის წინად ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციის ერთი თვალსაჩინო ფაოოძთადგენელი სასყოოფო განკეოოგულებეებს ამდეედა საეოთო ორეეკეების ფარეკრეეის შესახებ და ეხლა თვით ფოოაკეიეა ამ ორეეკეებეის ფოოოებთა შეეეკეოეა ეოოთეოოკ-ეოა. ეი გახკეეეფოეეა ეოოსეიეეა ძალოოოდ ოეძთეი, ოოო სოციალისტეოოოს ეაოოტეეეაა ფ ეოოოეეეეე

ყველი მხოლოდ ადასტურებს ჩვენს ეჭვებს. მოგვეპოება თუ არა საშუალება, რომ ეს როული სახელმწიფოებრივი საქმე ეხლავე მოვაგვაროთ? არის თუ არა ამისთვის აუცილებლად საჭირო ადმინისტრატიული აპარატი, ელემენტალური წესრიგი, მშვიდობიანობა? არის თუ არა სახლში რაიმე ინტერესი ამ საქმისადმი, გავაცნოთ თუ არა ხალხს რა არის ერობა, როგორი პირობანი საჭირო ერობისათვის? და თუ ჩვენ მოუხედავთ ყველა დაბრკოლებისა მაინც მოვახდინეთ ეს არჩევნები, მივიღებთ ამის შედეგათ საერობო თვითმართველობის სოფლის საჭიროებათა მოამბეგესა და პატრონს, ხალხის ნდობით აღქურვილს ორგანოს, თუ ისეთს რამე ორგანიზაციას, რომელნიც მრავლად შევქმენით ამ რევოლუციის დროს, მაგრამ ძლიერ მალე გაჰქრნენ ჩვენს ცხოვრებაში, როგორც ცუდათ აშენებული და ცუდს ნიადაგზე დაფუძნებული. არც ერთს ამ კითხვაზე დადებითი პასუხი არ მიგვიღია თავრობისა და პარტიების წარმოდგენელთაგან და არ ვიცი, ამის შემდგომ რა მოტივით შეიძლება უარყოთ ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციის მიერ წარმოდგენილი საკანონმდებლო წინადადება.

ბ-ბო, შეუძლებელია, ისეთი რთული ინსტიტუტის შემოღება, როგორიც არის ერობა, ისეთს პირობებში, როდესაც სახელმწიფოებრივი სხეულის, შეიძლება ითქვას, უდიდესი ნაწილი სცხოვრობს გარეშე ყოველგვარი წესისა და უფლებრივი ნორმებისა.

საერობო თვითმართველობა უნდა შემოგველო იმ დებულებისა, ნაკანონისა და ინსტრუქციის საუფლელზე, რომელიც გამოსცა ამიერ კავკასიის კომისარიატმა. ამ დებულებებს მოავალი უაღრესი ნაკლი აქვს და ამიტომ ის ეროვნულ საბჭოს უნდა გადაესინჯა. ეს არ მოხდა, მაგრამ ხდება არჩევნები ამ ცუდი კანონის მიხედვით მაინც? სრულიადაც არა. არჩევნეთის დაწყებამდე მთავრობამ ინსტრუქციები გაუგზავნა საერობო კომიტეტებს, თუ საერობო დებულებათა რომელიმე ძუნლის მესრულება შეუძლებელი ხდება ადგილობრივ პირობების გამო, მეგიძლიანთ ის შეაცვალოთ, როგორც საჭიროთ დაინახავთო. ეს ეტებებოდა უმთავრესად საარჩევნო საკანდიდატო სიების გამოქვეყნების დროს განსაზღვრას. პირველისათვის საჭირო იყო ექვსი კვირა, მეორისათვის 10 დღე, მაგრამ თავრობის ინსტრუქცია ისეთი ზოზაგადო ხასიათისაა, რომ საერობო კომიტეტებს შეუძლიანთ დებულების ყველა სხვა ძუნლებიც შესცვალონ, როგორც მათ მოეხასიათებათ.

ამ რიგად საერობო თვითმართველობის არჩევნები მოხდება, ისე სად ვის მოეხასიათება. ეს იქნება არჩევნები, რომელიც ბათუმის ვალეთ გამართა ბათუმში და ეჭვი არ არის ასეთი არჩევნები ვერ მოგვცემს ისეთს ერობას, რომელიც აღქურვილი იქნება ხალხის ნდობით და შესძლეს სოფლის ცხოვრების საჭიროებათა პატრონობას.

შეიძლება განა სერიოზულათ კამათი იმის შესახებ, თუ რა უნდა უყრო

საადგილ-მამულო მუდმივ მდებარეობას, აგრეთვე შემადგენლობა-განახლებას.

რაც შეეხება ქუთაისის გუბერნიის აგრარულ რეფორმის გატარებას, შემდეგ მდგომარეობაშია.

მუშაობა ქუთაისის, შორაპნის, ოზურგეთის, სენაკის, ზუგდიდის, ლეჩხუმის მაზრებში დაწყებული იყო, მხოლოდ ანარქიის გამო მუშაობა დროებით შესწყდა.

დღეს, როგორც ცნობა მოვიდა, რაჭა-ლეჩხუმი ბრბოებისგან გაიწმინდა და წინადადება მიეცა ქუთაისის საადგილ-მამულო კომიტეტს გაგზავნოს მიმღები კომისიები ამ მაზრებში. თუ სადმე, რაიმე მიზეზების გამო მუშაობა ენერგიულად ვერ სწარმოებს—უნდა აცნობონ სამინისტროს დამხმარე ძალების მისაშველად.

რაც შეეხება მიზეზებს, რომელიც აბრკოლებენ ინტენსიურ და ნორმალურ მუშაობას იყო შემდეგი: გუბერნია თითონ დაუზმავი არის, უმრავლეს შემთხვევებში კომისიებს უხდება ხელ ახლა მათი დაზმავა და გამოჯენა, რაიცა აფერხებს და აგვიანებს მუშაობის დასრულებას.

მეორე მხრით,—მიწები წვრილ-წვრილ ნაკვეთებად არის და მათი ცნობაში მოყვანა კომისიებს ბევრ დროს აკარგვინებს.

გარდა ამისა, სადავო მიწების ნაკრებიც ბევრია. უმეტესობას ფაქტიური საბუთები აქვს მიწების კუთვნილებაზე და კომისია ამ საბუთების აღნუსხვას და სათანადოთ გამორკვევას ბევრ დროს ანდომებს.

აღსანიშნავია, რომ სოფლად მეტად სჭირს ერთი ადგილიდან მეორეში გადასვლა, ცხენები ან ეტლები სრულიად არ მოიძებნება, თუ კი როგორმე იშოვნი—ზღაპრულ ფასებს თხოულობენ, კომისიებს კი საშუალება არა აქვს ამ ხარჯების გადახდის და ამიტომ უმეტეს შემთხვევაში უხდებათ მთა-ხრიოკ გორებზე ფეხით სიარული.

ხელს უშლის აგრეთვე ადმინისტრატიული ორგანოების უქონლობა. ამიტომ კომისიები თავისად უნდა დამაყარონ ამ რთულ, მათზე ნაკისრ მოვალეობის აღსრულების დროს.

თუ რაიმე გარეშე, დამბრკოლებელი ძალა არ გადაეღობა სამინისტროს, ლეჩხუმის მაზრის გარდა ზამთრის პირად, შემოდგომაზე მუშაობა ყველგან დასრულდება.

სოხუმის ოლქში საადგილ-მამულო კომიტეტები უკვე დაარსდა... მას შემდეგ, რაც გენ. მაზნაშვილმა ოლქი გასწმინდა, კომიტეტი შეუდგა ცნობების რაოდენობის გამორკვევას, ადგილების დამოჯენს და სხვ.

აზრად აქვთ, როდესაც გამოიცემა მიწების დებულება სოხუმის ოლქში მიწების კონფისკაციის შესახებ, განსაკუთრებულ პირობების გამო, შეიტანონ ბევრი ცვლილებები.

სოხუმის ოლქში არის კომისია, რომელიც ზოგიერთი ადგილებში მოქმედობს, მაგალითად იბარებს გაგრის მამულს.

ოლქში გაიგზავნა ყოველივე მასალა, სულ შეეხება აგრარულ რეფორმის ცხოვრებაში გატარებას, 7 მარტის კანონი, ყველა გამოცემული ინსტრუქციები და კანონის განმარტებანი,—ეს ცნობები გაიგზავნა თითქმის ყველა ენებზე დაბეჭდილი ცნობად და სახელმძღვანელოდ.

20 ავგისტოს მიღებული ცნობებით, თბილისის გუბერნიაში მიღებული მამულები შემდეგ ნაირად არის განაწილებული:

თბილისის მაზრაში	მიღებულია	39.857	დეს.
გორის	„ „	17.341	„
დუშეთის	„ „	6.030	„
თიანეთის	„ „	8.724	„
სიღნაღის	„ „	9.785	„
თელავის	„ „	16.073	„
	სულ . . .	97.812	„

ქუთაისის გუბერნიაში:

ქუთაისის	მაზრაში	მიღებულია:	3.408	დეს.
შორაპნის	„	„	1.565	„
რაჭის	„	„	35	„
ოზურგეთის	„	„	10.382	„
ზუგდიდის	„	„	1.833	„
სენაკის	„	„	24.152	„
		სულ	41.378	„

ეს მიწის ფონდში მიღებული მამულებია, რომელიც მომავალში გლეხთა შორის უნდა განაწილდეს.

კანონ-პროექტი ჩამორთმეულ მიწების გლეხებზე სრულ საკუთრებად გადაცემის შესახებ უკვე დამზადებულია მთავრობაში შესატანად.

სამინისტრო იმ აზრისაა, რომ ჩამორთმეული მიწები სრულ საკუთრებად გადაეცეს მშრომელ გლეხობას იმ ხარჯების გადახდით, რომელსაც იწვევს თვით რეფორმის მტრები.

ახალი ამბები.

მთავრობაში.

○ მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ნ. ჟორდანია პროვინციიდან დაბრუნდა.

○ ინგ. მექანიკოს ლეიტენანტ მაქსიმოვის გაქურდვის გამო საქართველოს სამხედრო გზაზე შინაგან საქმეთა სამინისტრომ მოსთხოვა ოერგის საოლქო მმართველობას ენერგიული ზომები მიიღოს ბოროტ განზრახველთა აღმოსაჩენად.

○ შინაგან საქმეთა სამინისტროს განკარგულებით მილიონერი მამად ბაირამოვი მიიცა პასუხის გებაში ბარონესა კუჩენბახის მამულიდან, ბორჩ. მაზრაში საქონლის ქურდობისთვის.

○ გენ. მაყაშვილის დეპეშა ოსმალთა მიერ საქართველოს ტერიტორიის გადალახვის და ჭინახულის მოგზაურების შესახებ ახალციხის მაზრის სოფ. აწყურთან შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გადასცა განსახილველად გარეშე საქმეთა სამინისტროს.

○ შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულებით დიგეზავნა სამინისტროს ყველა დაწესებულებებს ინსტრუქცია მიცემული სამინისტროს საგანგებო რაზმს სპეციალიაციასთან და კონტრ-რევოლიუციონერთა საბოძოლველად.

○ თბილისში ჩამოვიდნენ ოტომანიის დიპლომატიის წარმომადგენლები ბბდულ-ყირიმფაშა და მამედ-ალი-ფაშა. მათთან ერთად ჩამოვიდნენ აგრეთვე ოსმალთა ხალხის მოსმასახურეთა შტატი.

○ ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს გადასაწყვეტი აქვს საკითხი ტკეარჩელის მიდამოებში (ოჩეჩირის ახლო) ქვა-ნახშრის დამუშავების შესახებ, რომელიც დაახლოვებით 13½ მილიარდი ფუთი იქნება.

○ საგუბერნიო ხაზინადარმა ვ. ვ. კორნეთლმა შუამდგომლობა აღძრა ფინანსთა მინისტრის წინაშე ხაზინის მოსამსახურეთა ჯამაგირების მომატების შესახებ.

○ სამხედრო მინისტრის ბრძანებით გარნიზონის უფროსმა განკარგულება მოახდინა რათა დანიშნულ იქმნეს მიმღები კომისია, რომელმაც უნდა ჩაიბაროს თბ. სამხედრო ტყრის განძეულობა და ქონება. კომისიის თავმჯდომარედ დანიშნულ იქმნა გენ. მ. ტატიშვილი, ხოლო წევრებად პოლკოვნიკები: ბერიძე და გურამიშვილი, საქართველოს სასულიერო უწყებიდან-კი დეკ. ანტ. თოთიბაძე.

○ თანახმად გერმანიის საიმპერატორო დელეგაციის შუამდგომლობისა ფოთ-ახალსენაკ-ზუგდიდ ანაკლიის რაიონები მომქედ ყაჩაღთა და ბოლშევიკთა ბრბოების მოსპობის შესახებ შინაგან საქმეთა მინისტრმა აცნობა გარეშე საქმეთა მინისტრს, რომ ამ რაიონში მთავრობის განკარგულებით გაგზავნილ იქმნა ჯარი და სახალხო გვარდია, რომელთაც დაგალებული აქვთ წესრიგის აღდგენა.

○ ხუნდაძის მოხსენებით მთავრობამ დაადგინა 1) მიეცეს საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენელს რუსეთში ხუნდაძეს წარმომდგენლობის სათანადო მოწმობა, 2) თუ რუსეთის მთავრობამ არ იცნო ჩვენი წარმომადგენელი, არც საქართველოს მთავრობა იცნობს რუსეთის წარმომადგენელს საქართველოში და 3) დაეკალოს ბ. ხუნდაძეს წარმოუდგინოს მთავრობას შემდეგ სხდომისათის რუსეთში, ჩვენი წარმომადგენლობის შტატები და შესაფერი ხარჯთ-აღრიცხვა.

○ მთავარ თავმჯდომარემ თბ. სამოსამართლო პალატისამ შუამდგომლობა აღძრა მთავრობის წინაშე რათა სასამართლოს განკარგულებანი რუსულ ენაზედაც ცხადდებოდეს.

○ 3 ენკენისთვეს გზათა სამინისტროში შესდგა გზათა მინისტრის თავმჯდომარეობით თათბირი, რომელსაც დაესწრნენ წარმომადგენელნი საქართველოისა, აბეტრო-ჩუნგრეთისა და ოსმალეთისა. თათბირის საგანს შეადგენდა განხილვა საკითხის ამიერ კაკასიის რესპუბლიკათა და ოსმალეთის მომიჯნავე ოლქებს შორის პირდაპირი სარკინიზგზო და საფოსტო მიმოსვლის მოწყობის შესახებ. გერმანელთა წარმომადგენლებმა წარადგინა კანონ-პროექტი და საგანგებო ბიუროს დაარსების საკითხი, რომელიც მოაწესრიგებს ამ საკითხებს. ბიუროს სათავეში უნდა იყოს ქართველი. მათ ოსმალეთის წარმომადგენელთა მოთხოვნილების შესახებ ჯარების გადაყვანაზე სამინისტროს დახმარება აღუთქვა, მხოლოდ მაზუთის მიღების შემდეგ. სამინისტროს აზრს გერმანელთა წარმომადგენელმა მხარი დაუჭიროს. აღნიშნულ თათბირის მიერ სამგზავრო და საბარგო საფრთხეშორისო პირდაპირი მიმოზიდვის მოწყობის საკითხის განხილვის დროს გამოირკვა რომ წინასწარ საჭიროა ზოგიერთ პოლიტიკურ საკითხთა შესახებ მოლაპარაკება ამიერ კავკასიის რესპუბლიკათა დიპლომატიურ წარმომადგენლებთან.

საზოგადოებანი და კრებები

○ დღეს, ხუთშაბათს საღამოს 8 საათზე, ფრეიბერის ქუჩაზე, № 11, შესდგება ქართულ-გერმანული საზოგადოების საორგანიზაციო კომიტეტის მორიგი კრება.

○ 3 სექტემბერს თბილისში დაიწყო მუშაობა საქართველოს, სომხეთის და ადერბეჯანის წარმომადგენლებისგან შემდგარ განსაკუთრებულ კომისიად, რომელშიაც მონაწილეობას ღებულობდენ აგრეთვე ვერმანელის, ავსტრიის და ოტომანიის წარმომადგენლები რკინის გზით მოძრაობის და ფოსტა-ტელეგრაფის და ტელეფონის საქმეთა მოწესრიგების შესახებ.

გამოცემელობა.

○ ს. ქვაირიანი შეუუდგა ახალი წიგნის შედგენას „თავისუფალი საქართველო“.

○ მომავალ კვირას ქართულ და რუსულ ენაზე დ. თოფურიძის, რედაქტორობით გამოვა ორკვირეული ჟურნალი „საქართველოს ეკონომისტი“. „საქართველოს ეკონომისტი“ გულდასმით მიჰყვება სახელმწიფო, საზოგადო და კერძო დაწესებულებულებათა მეურნეობის ფინანსიურს და ეკონომიურ დარგებზე; აღნიშნავს ღირსშესანიშნავ ფაქტებს მათი საქმიანობისას და მით ხელს შეუწყობს ჩვენი ნორჩი რესპუბლიკის მიერ საფინანსო და საეკონომიო პრობლემის წესიერად დაყენებასა და გადაპრას ჟურნალში შემდეგი პირები თანამშრომლობენ: ი. ანდრონიკაშვილი, კ. ანდრონიკაშვილი, არსენიძე, ა. ასათიანი, ბერგი, ჯ. გელეიშვილი, ფ. გოგიჩაიშვილი, ნ. ელიავა, ი. ვარაზაშვილი, ტ. ვოიტინსკი, დ. თოფურიძე, კ. კანდელაკი, ე. კოზლოვსკი, ი. ლორთქიფანიძე, გ. მამრაძე, ტ. მარგველაშვილი, ჯ. საყვარელიძე, ი. ფაღიავი, ნ. შარაშიძე, შრამჩენკო.

ხოლერა.

○ უკანასკნელ დღეს ქალაქის საავადმყოფოში მოიყვანეს 12 ხოლერიანი და 5 საეჭვო ავადმყოფი. მორჩა და გამოეწერა 2 ხოლერიანი. გარდაიცვალა ხოლერისგან 6. 3 სექტემბერს სულ იყო 79 ხოლერიანი და 26 საეჭვო ავადმყოფი.

○ ამ უკანასკნელ ხანებში, თბილისში გავრცელდა ხოლერა ინტელიგენტთა შორის.

○ ქალაქის საავადმყოფოში ხოლერით გარდაიცვალა გაზეთ „კავკაზის“ ყოფილი რედაქტორი ა. ი. ბელინსკი.

რკინის გზაზე.

○ გზათა მინისტრის მოხსენებით რკინის გზის მოსამსახურეთათვის ჯამაგირების მომატების შესახებ მთავრობამ დადგინა: 1) საქართველოს რკინის გზის ყველა მოსამსახურეთ და მუშებს მოემატოს სიძვირის გამო თვიურად 240 მან. ამა წლის 1 ოგვისტოდან; 2) ყველა პრივილეგიები რომელნაც მინიჭებული აქვთ რკინის გზის მოსამსახურეთ და მუშებს დარჩეს უცვლელად ხოლო პურის მიცემა ათ ათ შაურად გორვანქა მათ მოესპობად, 3) გამოიცხადოს ხსენებულ მოსამსახურეთ და მუშებს, რომ მთავრობა მიიღებს ზომებს შეიძინოს პური და მისცეს მათ თავის ღირებულების ფასებში 4) გაეხსნას სამინისტროს შესაფერი კოოდიტი, 5) ეს დადგენილება წარედგინოს ეროვნულ საბჭოს კანონ-პროექტად.

○ საჯეკახოსა და ჯუმათის შუა მიმოსვლის აღდგენის გამო, განსაზღდა მილეთების გაყოდვა და მარგის მიღება.

სხვა და სხვა ამბები.

○ „ბელი კლიუჩიდან“ ცნობაა რომ იქ შესდგა სხდომა სოფელ ვარხუნისა და ალექსეევკის დელეგატთა; დადგენილ იქმნა, რომ ამ სოფლების მცხოვრებლები ნებით ჩაბარებენ იარაღს“ ამისთვის შემდგარ საგანგებო კომისიას.

○ სექტემბრის 3-ს, საღამოს 7 საათზე პირველ ქართულ დივიზიის საქმის მწარმოებელ ინტენდანტს ბინაზე (ლაბორატორიის შესახებეი № 7) შეეიდნენ სამი შეიარაღებული და წვართვეს ინტენდანტს 25 ათასი მანეთი სახაზინო ფული. ფული იმ დღეს მიღებული ჰქონდა ხაზინიდან. მიღებულია ზომები.

○ 5. ქარცეიანმემ სასოფლო მისიას აცნობა რომ სართიჭალის რაიონში ძარცვა-რბევას და მკლელობას აქვს ადგილი. უწესობა ხდება ჯარის კაცებისაგან. ადგილობრივი ადმინისტრაცია ულონო ალაგმოს ბრბოთა თავგასულობა.

○ ბელი-კლიუჩში წესიერების აღსადგენათ გერმანიის მისიამ გაგზავნა ჯარი ტყვიის მფრქვეველებით.

პატარა შენიშვნები.

არ იქნა, ჯერ კიდევ არ უჩანს ანარქიას ბოლო. მტრები არ ისვენებენ, ჩვენი დამოუკიდებლობისა და ქართველი ერის წინაამდეგ ანთხევენ შხამს. მათ დღე და ღამ არ სძინავთ. ჩვენი ღელვან ყიფიანები კი ოვლებს იბრძვიან და კითხულობენ სად არის მტერი, თქვენ მხოლოდ გეჩვენებათო. შეიძლება ამ ჯურის „ქართველ მოღვაწეთ“ მტრად არც კი მიიჩნევენ ის ბრაზმორეული მაგნე ელემენტები, რომლებიც დღესაც კი დაწესწყლებენ ზუგდიდისა და საჩხერის სოფლებში, ეწევიან საქართველოს წინააღმდეგ აგიტაციას. გლეხებს ატყუებენ, მუშაობაზე გულს აცრუებენ, ჰპირდებიან თეორ პურს, ფარჩა-აბრეშუმებს, ოღონდ მათ დაეხმარონ და „კონტრეოლიუციონური“ და „თავად-აზნაურული“ საქართველოს მთავრობის დამხობაში ხელი შეეწყონ.

რა არ გინდოო ეს მაწანწალები რომ არ აყენებდნენ მთავრობის წინააღმდეგ საგაბატეოოთ: პურია ძვირი მთავრობის ბრალია, ნავთის, მარილის და სხვა საჭირო საგნების ვრიზნისა,—ყველაფერში და ყველგან დაშნაშავე საქართველოს მთავრობაა, ჭკა იმას, აი დეეფი მოღალატეთა!

სამაგიეროთ ხალხს „ბოლშევიკურ“ მთავრობას ჰპირდებიან, ისეთ მთავრობას, რომელმაც როგორც ვიცით, რუსეთის დემოკრატიას მახვილი ჩასცა გულში და სახიკვდილოთ დასჭრა. დღეს რუსეთის ცხოვრება ჯოჯეთის წარმოადგენს. რუსეთის შეგნებულმა პროლეტარიატმა ვეღარ გაუძლო „ბოლშევიკურ“ დიქტატურას და ზურგი შეაქცია „სახალხო კომისრებს“. დღეს სოციალისტური პარტიები ტერორის აწარმოებენ ერთი მეორის წინააღმდეგ. მოსკოვისა და პეტროგრადის ქუჩები სისხლით ირწყვება და ვინ იცის ამას როდის მოეღება ბოლო.

მტრების წუალმით ჩვენს მთავრობას მეტად დამაბრკოლებელ პირობებში უხდება მუშაობა. მთავრობის მეტ ძალას და ენერგიას დღეს ანარქიასთან ბრძოლა მოითხოვს და რა გასაკვირალია თუ მან ასეთ პირობებში ჯერ-ჯერობით ვერ შესძლო ეკონომიური ცხოვრების მოწესრიგება. მაგრამ მთავრობა მაინც რადიკალურ ზომებს იღებს ეკონომიურ კრიზისის დასაყუჩებლად—უცხო სახელმწიფოებთან საქონლის გაცვლა-გამოცვლამ, არ შეიძლება რამოდენიმეთ მაინც არ დააამოს ეკონომიური ტკივილები. საქონლის გაცვლა-გამოცვლა ამ შემთხვევაში საუკეთესო საშუალებად მიგვაჩნია. საქონელი, თორემ ფულს აღარა აქვს გასაღალი. მაგალითად პურის მოსავალი წელს ჩვენში საშოალოზე უკეთესი იყო, გლეხებმა ბეღლები გაავსეს ხორბლით, მაგრამ პური მაინც მამასასხლად იყოდენ, რადგანაც გლეხები ფულში აღარ ცვლიან პურს. უცხოეთთან საქონლის გაცვლა-გამოცვლის საშუალებით კი ჩვენში შემოვა საჭირო საგნები.

ქართველი ექიმები და გადამდები სნეულებანი.

არა ერთხელ აღმნიშნავს გაზეთის ფურცლებზედ, რომ ჩვენი ინტელიგენცია ვერ ინარს შესაფერ გულშემატკივრობას სოფლისადმი, რომელიც დღეს უვიცობის და სიბნელის მორეგვნი სეფრავს, მაგრამ ნათქვამია „ეტი ჰოო-ჰო ხარს გააგიეგმა“ და ამიტომ საერთოდ ინტელიგენციაზედ ამ წერილში აღარას ვიტყვით, მხოლოდ შევეხებით საექიმო პერსონალს.

ვინ არ იცის, რომ სხვა ათასგვარ უბედურებასთან ერთად, ჩვენს ქვეყანას მეტად საშიში და დაუნდობელი სტუმრები ეწვივნენ, ესენი არიან ათასგვარი გადამდები სნეულებანი და კერძოთ ხოლერა.

ძველმა მართვა-გამგებლობამ ბევრი რამ დაგვიტოვა სრულიად მოუწყობელი და მასთან ერთად საექიმო-სანიტარიის საქმე, რომელიც ყოველთვის მეტად ცუდ პირობებში იმყოფებოდა და რაც იყო ისიც ოფიციალის გამო აღარ მოქმედობდა, ვინაიდგან ამისთვის საჭირო საექიმო პერსონალი აღარ მოიძებნებოდა. ამას დაუმატეთ წარსული და ახლანდელი სასურსათო კრიზისი, ომის გამო დასუსტებული ადამიანთა ორგანიზმი, დღევანდელი არა ნორმალური ყოფა-ცხოვრება სოფლისა და ქალაქისა, იქაური ანტისანიტარული და ანტიჰიგიენური ყოფა ცხოვრება, და ნათლად დაინახავთ, თუ რა ნოყიერი ნიადაგი აქვს ჩვენში გადამდებ სნეულებათ.

ვერავითარი მტერი, ვერავითარი ტეხნიკური ძალები თუ ბარაღი ვერ შესძლებს განადგურებას ხალხისას, როგორც უარაღო გადამდები სნეულებანი და ბასთან კიდევ სიმშილი. აი, ორი დიდი და შეუპოვარი მტერი ჩვენი ქვეყნისა, რომელთაც შეეშინენლათ შეუძლიათ დასცენ ძირს ჩვენი ნორჩი რესპუბლიკა.

აღარ დარჩა არც ერთი მაზრა, სადაც სიშინელ გადამდებ სნეულებებს არ ეჭირთ თავი.

სამარადღე უნდა ვთქვათ, რომ ამ სენთან ბრძოლაში დიდ უნარს იჩენს მთავრობა, მან აგერ თავის ღარიბ საყაროდან უკვე ნახევარ

მილიონამდის გადასდო ამ სენთან საბრძოლველათ.

მაგრამ რა უნარს იჩენს ქართველი საექიმო პერსონალი? სამწუხაროდ, ძალიან ცოტას. თითქმის ყოველ დღე მიხდება უმუშაავარ ექიმების ნახვა, რომელნიც ადგილს ეძებენ მაგრამ თუ პროვინციაშია წასასვლელი იგი მაშინათვე უარს აცხადებს... სოფ. რეხისათვის და ხაშურისთვის, საექიმო სასანტრო მარათველობამ ვერ იშოვა ქართველი ექიმი თუმცა ბევრი იყო მთხოვნელი მხოლოდ ქალაქში სურდათ და ბოდიო ორთავე ადგილზედ რუსეთის ქვეშერდობნი წაიდნენ. ერთმა მათგანმა განაცხადა. „ექიმისთვის არ არსებობს პოლიტიკური ან სახელმწიფოებრივი შუღლი და ამიტომ. ავადმყოფი ვინც უნდა იყოს მოვალე ვარ დავეხმაროვო, თუ საქართველოს სჭირია ვემსახურო, როგორც ექიმი, მზათ ვარო“.

ავიღოთ ახლა სოფლის ქსენნების ექიმები, რომელნიც დაბრუნდნენ ომიდგან და მოვალენი იყვნენ დაბრუნებოდნენ სოფელს, მაგრამ სამწუხაროდ მრავალი ქალაქში დასერინობდა და იღებდა ჯამაგირს, როცა საგუბერნონო საექიმო საბჭომ ამას ყურადღება მიაქცია და ჯამაგირი მოუსპო, მაშინ ყველა გავიდა სამსახურიდან, სოფელში კი არ წავიდა. ხოლო მაქეს ისეთი საბუთებიც რომ ბევრი ჯამაგირს იღებდა და ქალაქში დასერინობდა...

ეს მაშინ ხდება როცა სოფელს მეტად სჭირია ქართველი ინტელიგენტები, რომელნიც თავიანთ სპეციალისტური ცოდნის გარდა შეიძლებენ კულტურულ მუშაობასაც... ცარიელა ყვირილი, მაღალ-მაღალი ფრაზები სამშობლოს სიყვარულზედ ვერავითარ ნაყოფს ვერ მოიტანს... საჭიროა საქმე.

ვ. ს—ფი.

სოფლიდან ამგვარი

(ფეიერფოდის წერილი)

როგორც „მშაკ“ ატყობინებენ აღმოსავლეთ ჩამოსულა 1500 ლტოლვილი. ეს ლტოლვილები ახალქალაქის 40.000 ლტოლვილების ერთი მცირე ნაწილია. აღმოსავლეთში მრავალი ყაზარმებია ყოფილ რუსეთის მთავრობის მიერ მრავალ რიცხოვან ჯარებისათვის აშენებული და ამ ყაზარმებში შესაძლებელია ბევრი ათი ათასი კაცის მოთავსება. ამ 1500 ლტოლვილმა დაიკავა ეს ყაზარმები, მაგრამ ადგილობრივმა მთავრობამ ბრძანება გამოსცა, რომ მათ დასცალონ ეს ყაზარმები რათა იგი საჭიროა ქართველ ჯარისთვის. მაგრამ ლტოლვილების რწმენებულმა ნახა ქართველი ჯარის უფროსი პოლკოვნიკი საგინაშვილი და აღნიშნა, რომ ამ ყაზარმებში დაიტევა თუ გინდ მთელი საქართველოს ჯარი, მით უმეტეს, რომ ამ ხანად გარდა რაოდენიმე ქართველ ოფიცრებისა იქ არც ერთი ქართველი ჯარის კაცი არ არის. ლტოლვილები და მათი ბავშვები მხარზე პარკით დადიან ქალაქებზე და აგროვებენ ხორბალს და იმითი და ან მკვახე ხილით საზრდოობენ. ამის გამო დიდი ავადმყოფობაა გავრცელებული. ბევრნი ავად არიან დიზენტერიით და მუცლის სახადით. არის ერთი სამხედრო ექიმი და ერთი ფერშალი, მაგრამ წამლების უქონლობის გამო ვერას შეელიან.

ერეკანში აგვისტოს პირველ რიცხვებიდან გამოვიდა სომხურ ენაზე გაზეთი „ოლოვეერდ“ (ხალხი), სომხის სახალხო პარტიის ორგანო.

სომხეთის ეროვნულ საბჭოს მეხუთე სხდომაზე ფინანსების მინისტრმა მოითხოვა 5 მილიონი მანეთი ავანსად. სურსათისთვის 2 მილიონი გადაიდება, ლტოლვილებისთვის 1 ერთი მილ., სამხედრო გადასახადებისთვის 1 მილ. და დანარჩენი სხვა გადაუდებელი საჭიროებისთვის. კამათის შემდეგ საბჭომ გადასწყვიტა მიეცეს მოთხოვნილი ავანსი.

ერთი თვით შეჩერების შემდეგ ერეკანში ამ დღეებში ახლათ დაიწყეს პურის გაყიდვა—გირვანქა 3 მან. და 20 კაპეიკათ, მაგრამ პური ისე უეარგისია, რომ შეუძლებელია მისი ჭამა.

„ორიზონს“ სიტყვით, გუმბრის (ალექსანდროპოლი) ქალებს გიმნაზია, რომელიც დაკეტილი იყო, ახლათ გაახსნენი იმავე გიმნაზიის პედაგოგების ერთი ჯგუფის ხელმძღვანელებით კერძო საფუძველებზედ. სწავლა რუსულ ენაზე იქნება. სასწავლებელში სომხური საგნები სავალდებულო იქნება მხოლოდ სომხის ქალებისთვის.

ამ დღეებში ა. ნაზარეთიანის თავმჯდომარეობით მოხდა სომეხთა დრამატიული ამხანაგობის საერთო კრება. არჩეულ იქნნა ახალი გამგეობა, რომელშიაც შედიან წევრათ ა. ნაზარეთიან, ლ. ქალანთარ, აგაბაბიან, ჰ. ათანასიან, სერეკ, ვ. გალსტიან, გაეროშ, ა. თუმანიან და ი. ოვანისიან.

„მშაკის“ სიტყვით დ-რი ბაბაღიანი სომეხთის მთავრობის მხრით გაემგზავრება სტამბულს განსაკუთრებულ მისსიით.

კავკასიის სომეხთა მუსიკალურ ამხანაგობას დაუდგენია, კვირაში ერთხელ ხუთშაბათობით გამართოს ლექციების წაკითხვა მუსიკისა, ლიტერატურისა, ისტორიისა, ეროგრაფიისა და სხვა საგნებზედ. აგრეთვე გაიმართება კონცერტები, საღამოები და მუსიკალური კრებები. („მშ.“)

უმთავრეს სახელმწიფოთა ღონისძიები.

სპარსეთი. ვერცხლოვანი მიწაზე მომავალი ლომი მარჯვენა აწეულ თათში ხმლითლომის უკან ამომავალი მზე.

ბულგარეთი. ვერცხლის ჯვარით გაყოფილი ოთხნაწილიანი ფარი, პირველ და მეოთხე მეწამული ნაწილებზე გვირგვინოსანი ვერცხლის ლომი, მეორე და მესამე მწვანე ფერიან ნაწილებზე რვა თავიანი ოქროს ჯვარი.

იაპონია. ქრიზანთემის ყვავილი, შუა გულში წითელი რგოლი ვიწრო ვეცხლოვან ზამბახის ფერის არშიით.

დანია. მეწამული გულებით მოფენილ ოქროს ფარზე სამი გვირგვინოსანი ლაქვარდოვანი ჯიქი.

საბერძნეთი. ლაქვარდოვან ფარზე ვერცხლის დამატარავებელი ჯვარი.

სერბია. ვერცხლის ერთ თავიან არწივის მეერზე მეწამული ფარი ვერცხლის ჯვარით, რომელსაც ოთხი ჩაბმახი ახლავს.

რუსეთი. მეწამულ ფარზე ორთავიანი არწივი ჯვრიანი გვირგვინით.

საერობო არჩევნების შედეგები ქუთაისის გუბერნიაში.

	ამომრჩეველთა რიცხვი.	№ 1. ს.-დ.
ქალ. ქუთაისი	4.409	3.150
ქუთაისის რაიონში. . .	4.010	3.077
სამტრედიის რაიონში. .	14.360	12.903
ბაღდადის რაიონში . .	6.281	5.912
ვანის რაიონში	1.077	1.420
სვირის რაიონში. . . .	3.020	2.246
სულ. . . .	34.057	28.708

სოციალისტურმა ბლოკმა მიღო 845%, ხმა, ეროვნულ დემოკრატებმა—3.508 ხმა, ესერებმა 1.834.

საერობო არჩევნების შედეგები ოზურგეთის მაზრაში.

	ამომრჩ. რიცხვი.	არჩევნ. მონაწ. რიცხვი.	№ 1. ს.-დ.
ოზურგეთის რაიონში .	13.342	9.024	8.913
ჩოხატაურისაში. . .	19.432	12.772	12.627
ლანჩხუთისაში. . . .	17.757	13.420	13.146
ქალ. ოზურგეთში . .	3.975	1.436	81
სულ . .	54.506	36.652	35.900

ქურნალ-გაზეთებიდან.

სომეხი.

ნოვგოროდის გუბერნიიდან მოსკოვში ტრაღიკული ცნობები მიიღეს. ქალაქის და მთელი გუბერნიის მცხოვრებნი სიმშილით იხოცებიან. უსმენლობის გამო დასუსტებული მუშები მანქანებთან ეცემიან.

კავკაზის ხდგენა.

მოსკოვიდან კიევში აცნობებენ, რომ სამხედრო საქმეების სახალხო საბჭოთა კომისარმა ბრძანება გამოსცა, რომ ყველა წითელ არმიელმა მუდმივ ატაროს შემოღებული ნიშანი —კაკარდა.

ლატაშთა გაქცევა.

მოსკოვიდან მიელი ლატაშები გაიქცნენ, აუტანელ შევიწროების გამო.

გამოსაადეგი ცნობები

სამგზავრო მატარეგლების მიმოსვლა

ქუთაისის რკინის გზაზე:

№ 3—გადის თელავიდან დილის	8	ს.	28 წ.
გურჯაანში მიდის „	10	„	14 „
თბილისში „ საღამოს	5	„	—
№ 4—თბილისიდან გადის დილის	8	„	58 „
გურჯაანში მიდის ნაშუადღ.	3	„	24 „
თელავში „ საღამოს	5	„	—
№ 5—წნორის წყალიდან			
გადის დილის	8	„	42 „
გურჯაანში მიდის „	10	„	— „
№ 6—გურჯაანიდან გადის ნაშუად.	4	„	15 „
წნორის წყალში მიდის „	6	„	20 „

განცხადებები

ქართული შრიფტი.

სახელმწიფო და კერძო

უწყებათა საყურადღებოდ!

ყოველ გვარ საბეჭდ მანქანას უცვლი შრიფტს. დამზადებული მაქვს ლომაზი და გარკვეული ქართული შრიფტი საბეჭდ მანქანებისთვის.

ასოთა მჭრელი **მ. დუბელირი.**

„სეგერნი ნომრების“ ქვეშ.

ქ. თბილისის სასამართლოს მეორე განყოფილების მომრიგებელი მოსამართლე იწვევს გარდაცვალებულ იბრაგიმ აჯი-მუსტაფა ოღლი ხალილოვის მემკვიდრეებს, რათა მათ აღიარონ თავიანი უფლება ხალილოვის ქონებაზე 1241 მუხ. ძალით დადგენილი ვადაში. 3—3

ქუთაისის ოლქის სასამართლოს უფროსი ნოტარიუსი აცხადებს, რომ 3 აგვისტოს 1918 წ. მის მიერ დამტკიცებულია, 1918 წ. 25 მაისს შედგენილი ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც ქ. ქუთაისაშა მიჰყიდა 1350 მან. მოკალაქე კონსტანტინე ალექსის ძე ცხადაძეს მიწის ნაკერი № 473, მდებარე ქ. ქუთაისში სალორიის მინდერებში, ზომით 280 ოთხ. საჟ.

სიმტკიცის გადასახადად მიღებულია 54 მან. მთავარი ამონაწერი 7 მან. ღირებულ ღერბის ქაღალდზედ მიცემულია 1918 წ. 3 აგვისტოს.

ქუთაისის ოლქის სასამართლოს უფროსი ნოტარიუსი ამით აცხადებს, რომ 1918 წ. 30 ივლისს მის მიერ დამტკიცებულია 1918 წ. 17 ივლისს შედგენილი, ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც სიმონ იაკობის ძე თევდორაძემ მიჰყიდა 2.000 მან. რაოდენ მიხეილის ძეს გედრეტმეფიჩს 2 მიწის ნაკერი, მდებარე ქ. ქუთაისში, I უბანში სტაროლაგერნი ქუჩაზე, გეგუთის ქუჩის შესახვევში. II ნაკერი ქ. ქუთაისში სტაროლაგერნი ქუჩაზე, ზომით 1180 ოთხკ. საჟ.

სიმტკიცის გადასახადათ მიღებულია 80 მან. და მთავარი ამონაწერი 10 მან. ღირებულობის ღერბის ქაღალდზეთ მიცემულია 1918 წ. 30 ივლისი.

მიხეილ ივანეს ძე მერენბლიუმი აცხადებს, რომ მან დაკარგა სიმფფის მოწმობა, მიღებული თბილისის მეორე გიმნაზიიდან 1914 წ. 7 ივლის № 713. № 682. 3—1.

დაიკარგა თბილისის პირველი კერძო ლომბარდის კვიტანცია № 46344., 25 მან.

3—1.

ქვემო მაჩხანში მცხოვრებ ვასილ დაძირაშვილს დაეკარგა თავისუფალ სესხის 12000 მ. ღირებულების კვიტანცია № 5473.

№ 685. 3—1.

მართა ივანეს ასული დედერერი აცხადებს, რომ მან დაკარგა ვექელობა, მიცემული ალექსანდრე ივანეს ძე კისლიაკოვზე № 999 ნოტარიუს ქარაკაშელის მიერ სალიკვიდაციო ფულის მისაღებად. 3—2.

ქ. ორდუბათის მცხოვრები გაჯ-რიზა-კული ავასიევი აცხადებს, რომ მან დაკარგა ჯუფტაბაქოს რკინის გზის მე-4 და მე-5 უბნების უფროსების ხელწერილები 50.000 მან ეს ფული მან ასესხა ამ პირთ ჯუფტა-ბაქოს რკინის გზის სამმართველოს საჭიროებისთვის. ეს ხელწერილები გაუქმებულად ითვლება.

3—2.

საქართველოს რესპუბლიკის სააქციზო სამმართველო ამით აცხადებს, რომ საგრაო აქციზსეცეები, რომელნიც მიეცემული იყვნენ აღნიშნულ სამართველოსაგან ქ. ქუთაისის ვაჭარ იაკოფ ფარსადანის ძე ავსარქისოვზე 1916 წლის 15 ივნისის თარიღით № 30767, 1000 მანეთისა და იმავე წლის 9 ივნისის თარიღით №№ 11476, 11478, 11479, 1498, 11499, 11500, 11501 თითო 500 მანეთისა სულ 4500 მანეთისა, და რომელნიც ი. ფავსარქისოვმა დაკარგა, ითვლებიან გაბათილებულად.

სოხუმის ოლქის სასამართლოს უფროსი ნოტარიუსი ამით აცხადებს, რომ 1 აგვისტოს მის მიერ დამტკიცებულია ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც მიხეილ ივანეს ძე კონუოსომა და სხვ. მიჰყიდეს პეტრე ვასილის ძე და ალექსანდრე დიმიტრის ძე პლიაშკევიჩებს მამული გაგრაში, ზომით 200 ოთხკ. საჟ. 10000 მან. სიგელი შედგენილია გაგრის ნოტარიუს ლებედინსკისთან.

სოხუმის ოლქის სასამართლოს უფროსი ნოტარიუსი ამით აცხადებს, რომ 2 აგვისტოს მის მიერ დამტკიცებულია ნასყიდობის სიგელი, რომლითაც ეერინ-ლეონინრდ გუსტავის ძე ერმმა მიჰყიდა ეევგენი ალბერტის ძე პიტრს მამული გაგრაში № 47, ზომით 242,75 ოთხ. საჟ. 75.000 მან. სიგელი შედგენილია გაგრის ნოტარიუს ლებედინსკისთან.

სოხუმის ოლქის სასამართლოს უფროსი ნოტარიუსი ამით აცხადებს რომ 2 აგვისტოს მის მიერ დამტკიცებულია საგრაო სიგელი, რომლითაც მიხეილ არკადის ძე სონეტკოსიროკო